

BÉKÉSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

POLITIKAI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Békéscsaba, Kispiac-tér, Zvaratkó-ház

Egyes szám ára 10 fillér.
Vármegyei telefonszám 67.

Megjelenik hetenként kétszer: szerdán és vasárnap

Főszerkesztő:
Dr. PÁNDY ISTVÁN

Felelős szerkesztő:
Dr. RELL LAJOS

Előfizetési árak helyben és vidéken:
egész évre 10 kor., negyedévre 2-50 kor.,
félévre .. 5 kor., egy óra .. —85 kor.
Nyilvántartás soronként 25 fillér

A katonák karácsonya.

Szomorun, fagyasztóan süvölt odalenn a görbe hegyek országban a decemberi szél. A határon, Szerbia és Montenegró felé, őrzékek cirkálnak, a bakancsok alatt csikorog a hó s itt-ott megereszt valaki egy baka-sóhajást, szidván az árgyélusát ennek a keserves, mindenféle ráchordától körülteremtett világnak. Nehéz, kegyetlen az élete most a szegény magyar katonának ott Szerajevó és Mosztár tájékán. Amerre néz, az ellenség szurós és vizslatekintete mered reá, fölötté a hideg téli égbolt, vállán a bornyu és a Manlicher és messze-messze, sok száz mértföldre töle szülő, család, feleség, gyermek, haza és civilizáció... Számkivetve az otthonból, elszakítva mindentől, ami kedves a szívnek, cipelve egy súlyos fegyverem rettentően nehéz terheit, bizony egy csep-
pet sem irigylendő sors. Mert sokkal kényelmesebb, megnyugtatóbb az esti órákban végig sétálni a korzón, mint Velenice körül vigyázni a Nikita bácsi martalócaira.

Több mint félszázézer magyar katonára sanyarog most ott lenn Boszniában. Ez a nagy emberi megpróbáltatás, a részvétnek, mely a legcsudásabb érzés tán a világon, hatalmas erejével

szóllaltatta meg a társadalom lelkiismeretét s egy ideig ismeretlen, Magyarországon egészen új mozgalom indult meg, amelynek célja, hogy a közönség karácsonyi ajándékokkal lepje meg az övéi közül kiragadott boszniai magyar katonákat. Nem értéktelen lim-lomról van itt szó, nem holmi emlékekről. Sokkal praktikusabb a mozgalom s azt akar nyújtani a katonának, amire a legnagyobb szükségük van s amihez drága pénzért sem juthatnak hozzá: Kávét, teát, bort, rumot, szalonát és más hasonló jókat, amik lényeges, sőt nélkülözhetetlen járuléka a karácsonynak Boszniában is, s amik nélkül bizony nagyon szomorú ünnepe lenne a magyar katonának.

Valami különös melegséggel tölti el a mi szívünket is a gondolat, hogy karácsonykor a magyar katona kedvesen emlékezzék meg Boszniában is az ifthonlevőkről, a magyar hazáról. Az a tudat, hogy van egy nemzet, van egy társadalom, mely nem feledkezik meg az ő fiairól s igyekszik elviselhetővé tenni számukra a megpróbáltatásokat, nagy erkölcsi elégtétel a küzdőknek, nagy megkönnyebbülés az ellenséges puska-csövek elé vezényelt magyar csapatoknak.

Azt mondtuk, hogy ez a mozgalom, melyet nem mester-

ségesen felülről indítottak meg, egészen új Magyarországon. Csakugyan az. Nem volt rá még példa, hogy a nemzeti társadalom és a hadsereg között érzelmi kölcsönösség támadt volna, hogy a polgári akarat a saját elszántából áldozatokra lett volna hajlandó, katonai érdekekért. Eddig mindenki csak a saját fiával törődött, pedig a magyar fiúk nagy részét eddig is a közös hadseregbe sorozták. Most azonban, mintha felolvadt volna ez az önzés valami nemes *altruizmusban*; a társadalom a maga jóakaró gondoskodását kiterjeszti mindazokra, akik nélkülöznek, szenvednek és talán maguk sem tudják, hogy miért?!

Nehéz volna megállapítani a motivumokat, amelyek a közérzésben ezt a meglepő fordulatot előidézték. Az eszmék változtak volna meg, amelyet a nemzet eddig a hadseregről s általában a militarizmusról táplált? ... Ez alig hihető! ... Magyarországon a katonai szellem mindig a legellenszenvebb formában nyilvánkozott meg s egyáltalán nem érdemli meg, hogy a polgári társadalom koncessziókat tegyen a számára. A közös hadsereghez való viszonyunk ismeretes. Minden vágyunk és törekvésünk, nemzeti reményeink és az ideáljaink

benne találták mindig a legkomorabb ellenségünket, s ha arról volt szó, hogy *Magyarországot el kell tiporni*, a hadsereg mindig készséggel, sőt gyönyörrel hajtotta végre ezt a parancsot. A nemzet eszméi és érzései nem változtak meg tehát. A felfogás az osztrák militarizmusról ma is az, mint eddig s ime a társadalom szive még is megmozdult és országos gyűjtés indult meg a boszniai katonák javára. Mi úgy érezzük, hogy itt egy nagy emberi szolidaritás kényszerítő ereje működik közre. Az adományok nem a *hadseregnek* szólnak, hanem az uniformisba bujtatott és minden kulturából kiközösített embernek, a szabadpolgárnak, aki elvesztette az egyéniségét, az akaratát, s most ott didereg a bosnyák határvidéken.

A boszniai katonák karácsonya még nem jelenti a militarizmus diadalát.

A miniszterelnök berlini útja.
Wekerle Sándor miniszterelnök a karácsonyi ünnepeket arra akarta felhasználni, hogy Berlinben részt vesz a *Középeurópai Közgazdasági Egyesület* ülésén. Minthogy azonban attól tart, hogy berlini útját a balkánkérdéssel kapcsolatba hozzák és külpolitikai kombinációkra ad alkalmat, szándékáról lemondott és a karácsonyi szünet alatt itthon fog tartózkodni.

JÓSLAT.

Én hiszek a világba,
Én hiszek a jövőbe,
A szeretet hatalmát,
A jószág diadalját
Hiszem és hirdetem előre.

Lesz még idő, mikor majd
Az emberszív belátja:
Hogy gyűlölködni vétek;
Hogy szeretet az élet,
Hogy ez az ő igaz világa!

... Óh, majd ha ez az eszmény
Ül egyszer diadalját,
Pedig meg lesz, tudom jól,
Az én haló poromból...
Virágok és rózsák fakadnak!

SZABOLCSKA MIHÁLY.

Nini.

Irta: Eugen Schick.

Egy évig tartó vonakodás után végre mégis engedett.

— Mondom neked, gyermekem, csakis a te érdekedben s mert kívá-

nod, nem pedig az emberek ostoba pletykázása miatt, mely előttem teljesen közömbös!...

Tehát megesküdtek a vallás és törvény követelményei szerint. Armand ma már mint valóságos férj ült ott kint, a gyárváros egyik kis lakásában. Előtte az asztalon egy iv papír feküdt, melyre cifra betűkkel firkálta a „Nini” nevet. Majd átpislogott feleségéhez, ki még szorosan testhez álló, szürke menyasszonyi ruhájában, a varróasztal mellett az ablaknál állt és kezében csinos kabátot tartott.

— Szegénykét nagyon elővette a dolog, — gondolta meghatottan a férj. De ez nem is csoda, mert napközben idegenek számára varrt, éjjel pedig saját kelengyéjén dolgozott, néha egész hajnalig...

Felállt és feleségéhez lépett. Ismét rajta kapta, amint könybe lábadt szemekkel, álmódóva nézett a szemben fekvő gyár kéményére, az őszi szélben bölöngató, kedvenc virágain keresztül.

— Ugyan gyermekem, miért sirsz?...

— kérdezte jóakaró mosollyal, mialatt karjaiba zárta. Drágám, egyetlenem, nyugodj meg! ... Hiszen igaz, hogy nem valami vig dolog, ha ilyen alkalmal senki sem környékezi az embert, de hát én annyira, annyira szeretlek, Ninikém! ... S nem ez a fő? Tehát fel a fejfel! Így ni és légy okos! ... Csókoldj meg!

A fiatal asszony most már szerelemittasan, boldog szemekkel, hosszasan nézett férjére, midőn az hirtelen kibontakozott ölelő karjaiból.

— Siessünk, mert már félnégy! ... Gondolj kicsikém nászutunkra! ... Vajjon egyáltalában tudod-e, hogy az mit jelent?

— Gyönyörű, verőfényes, szeptemberi délután volt, midőn nászutra indultak, a város munkásnegyedéhez legközelebb fekvő faluba.

Gyorsan haladtak a hosszasan elnyúló, egyhangú műhelyek mellett, melyeknek csörömpölő ablakain keresztül a gépek dübörgését és bugását lehetett hallani.

Az őszi nap által csak gyengén átmelegített utcákon, a porban néhány sápadt gyermek játszadozott. Különböben senki sem mutatta magát! ... Csakhamar elérték a falut. A község korcsmájának szunnyadó kertjében oszonnáztak, baromfiak társaságában, melyek köröskörül ellepték a székeket, a padokat.

Arcuk mosolyra derült, midőn meglátták a korcsmáros bámuló tekintetét, ki hétköznapokon sohasem számított vendégekre.

Azután átmentek a mezőn, a dombon fekvő erdőcskéhez, melyre az ősz már rálehelte lángcsókját s honnan kedves kilátás nyílt az alant elterülő falura és a város felé.

Armand alig volt képes követni feleségét, ki mindig előtte és olyan gyorsan haladt, mint a fürge őz. Közben, mint két csintalan, boldog gyermek, fenyőtozokat és mogyorót szedtek, majd megdobálták egymást az őszi levelekkel, fogósdit játszottak, énekeltek, füttyültek és táncoltak... Hiszen ma talán még boldogabbnak

A közigazgatási bizottság ülése.

Csaba, december 15.

Békésvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt a vármegye-ház kistermében tartotta meg rendes havi ülését Dóry Pál főispán elnökelete alatt.

Az ülés mindjárt kezdetben élénk lett, mert Morvay Mihály közigazgatási bizottsági tag személyes kérdésben szólalt fel, megemlítvén azt, hogy ő a multkori közigazgatási ülésen arra kérte a bizottságot, hogy intézkedjék afelől, hogy Szathmáry Gábor, a békési főjegyző a képviselőtestületi gyűléseket ne akkor hívja össze, amikor megyegyűlés, vagy közigazgatási bizottsági ülés van.

Ezért a felszólalásért Szathmáry Gábor „Békésmegyei Függetlenség”-ben egy nyilatkozatot irt, amelyben az ő szereplését a guny tárgyává teszi. Kéri a közigazgatási bizottságot, hogy ezért a sérelemért neki Szathmáry Gábor ellen elégtételt adjon.

Ladics László szerint a közigazgatási bizottság ebbe a dologba nem mehet bele, mert mindenkinek joga van a közszereplő emberek ténykedéseinek megbíráására.

Haviár Dániel szerint Morvay azt kívánja, hogy a közigazgatási bizottságnak nem engedelmességet jegyző elvegye méltó büntetését, mert nem jogosult tiszteletlenséget követett el felsőbb fórumával szemben.

Veress József nincs egy véleményen Ladics Lászlóval és indítványozza, hogy Morvay Mihálynak a rajta elkövetett sérelemért a közigazgatási bizottság szerezzen elégtételt azzal, hogy Szathmáry Gábor ellen, az irt közleményért, a fegyelmi eljárás megindítását rendelje el.

Több hozzászólás után a közigazgatási bizottság elrendelte Szathmáry

Gábor elsőjegyző ellen a fegyelmi eljárás megindítását.

Morvay Mihály felszólalása után Nagy Gábor lemondása körül támadt élénkebb vita.

Török Gábor a nyugdíjaztatás iránti eljárás megindítását feleslegesnek tartja akkor, amikor Nagy Gábor békési adóügyi jegyző állásáról lemondott. És abban az esetben pedig, ha a nyugdíjaztatása iránti intézkedéseket megteszik, azt okvetlen a fegyelmi eljárásnak meg kell előznie.

A közigazgatási bizottság elhatározta, hogy az alispán jelentését tudomásul veszi, annál is inkább, mert az ügy még most van folyamatban, így hát végleges elbírálás alá nem eshet.

Az alispáni előterjesztések kapcsán ezután Öry Lajos békési segédgyám munkakörének meghatározásával foglalkozott, akit a tanács, bár a gyám-ságnál igen sok dolog van, mégis a főpénztári teendők elvégzésére is ki szokott rendelni. Ez az ügy már ugyszólván tengeri kigyóvá nőtte ki magát, mert Török Gábor ügyvéd véleménye szerint sem a gyulai árvaszék, sem a hatóság a hozott határozatok végrehajtására nem szorítja a községet, kéri, hogy ha a közigazgatási bizottság ebben az ügyben határozott, az alispán és az árvaszéki elnök a határozat végrehajtására szigoruan ügyeljen fel.

Igen érdekes volt dr. Tarjáni Rezső csaba-erzsébethelyi orvos fegyelmi ügyének tárgyalása is, akit a csabai főszolgabíró Ferenczy Árpád csaba-erzsébethelyi gyógyszerész és többek panaszára állásától felfüggesztett, mert beigazolást nyert, hogy az elene felhozott vádak igazak és hogy Tarjáni Rezső elmeállapota dr. Szondi Lajos járásorvos állítása szerint nem rendes.

A felfüggesztő határozatot dr. Tar-

jáni Rezső meglebbezte a közigazgatási bizottsághoz.

Felebbezésében elmondja, hogy Ferenczy Árpád az egész hajszát csak azért indította meg ellene, mert felszólítására nem akart a betegeknek drága orvosságot írni. Dr. Szondi Lajos orvos véleményével szemben felebbezéséhez becsatolja dr. Reiter Camillo fővárosi ideg- és elmeorvos véleményét, amely a felfüggesztett orvost épelméjűnek mondja és semmiféle alkoholista tüneteket nem észlelt rajta.

A közigazgatási bizottság a felebbezésnek helyet nem adott és a felfüggesztő határozatot megerősíti, mert ha Tarjáni Rezső beszámítható elmeállapotban követte el azokat a visszaéléseket, amelyekkel vádolják, még sulyosabb elbírálás alá esik. A határozat ellen felebbezésnek helye nincs.

Dr. Zöldy János megyei főorvos a vármegye mult havi közegészségügyi állapotát ismerteti, amely kedvezőtlen rosszabbodást mutat.

Difteria előfordult 57 eset 7 halálalozással.

Vörheny előfordult 59 eset 9 halálalozással.

Kanyaró előfordult 17 eset 2 halálalozással.

Hasi hagymáz előfordult 70 eset 12 halálalozással.

Gyermekági láz 1 eset.

Szamárhurut 3 eset.

Bárányméreg 1 eset.

A tifusz megbetegedés Csabán, Mezőberényben és Tótkomlóson is dühöng. Az a szerencse, hogy a megbetegedések nagyon gyenge lefolyásúak. A hatóság és az orvosok minden óvintézkedést megtesznek, amivel a ragályos betegség terjedését megakadályozhatják.

Utána Roediger Gyula pénzügyigazgató szép szavakban megköszöni azt a barátságos fogadtatást, amelyben őt Békésvármegye közigazgatási bizottsága részesítette kinevezése alkalmából és igéri, hogy a belé helyezett bizalomnak meg fog mindenkor felelni szorgalmas munkálkodásával. Majd előterjeszti jelentését, amely szerint az egyenes adóban 527,480 koronával, a hadmentességi adóban 349 koronával kevesebb befizetés történt, mint a mult évben. Ennek a különbségnek oka az ex-lexben keresendő, mert egyszerre két évi adó lett a polgároknak kiróva. Jelenti, hogy a községi adóhivatalok legnagyobb részét megvizsgálta és sok helyt hiányokat észlelt. A hiányok pótlására záros határidőt tűzött ki és csak a pótlások elmaradása esetén tesz erről jelentést a közigazgatási bizottságnak.

Dr. Mikler Sándor kir. tanfelügyelő jelentése kapcsán a kondorosi községi iskolák államosítása és fejlesztése körül volt nagyobb vita. Kondoroson 6 elemi iskola van, ami 724 tanulónak kevés, úgy hogy 9 iskola felállítása vált szükségessé.

A község már háromszor kérte a községi iskolák államosítását, azonban a vallás- és közoktatásügyi miniszter ezeket a kérelmeket mindig elutasította.

Veress József nem lát semmi okot arra nézve, hogy a kormány a községi iskolák államosítását megtagadta. Kondoros még jobban rá van szorulva az államosításra, mint Csorvás vagy Orosháza. Felvilágosítást kér a tanfelügyelőtől, hogy a kérvények miért lettek elutasítva.

Mikler Sándor az elutasítás okát abban találja, hogy a község az államnak sem épületet, sem semmiféle ellenszolgáltatást nem ajánlt fel, de reményli, hogy a község az iskolák létesítéséhez és fentartására nagyobb államsegélyt fog kapni.

Utána az államépítészeti hivatal, a tisztifőügyész és árvaszéki elnök jelentése következett, amelyet a bizottság tudomásul vett és ezzel a közigazgatási bizottság ülése véget ért.

Az elnöklő főispánon kívül jelen voltak a gyűlésen: Ambrus Sándor alispán, Wenckheim Dénes, Török Gábor, Mikler Sándor, dr. Zöldy Géza, Perszina Alfréd, Liszy Viktor, Roediger Gyula, Varságh Béla, dr. Daimel Sándor, dr. Zöldy János, Morvay Mihály, Haraszi Sándor, Pfeiffer István, Beliczey Géza, Veress József, Haviár Dániel, dr. Ladics László és Sárossy Gyula árvaszéki ülnök.

A gyulai ügyvédek mozgalma.

A választott bíróság.

A „Békésmegyei Függetlenség” a gyulai ügyvédek mozgalma körül egy rövid hírből emlékezett meg, mely azt célozza, hogy a perek javarésze vonassék el az illetékes kir. bíróságoktól és eldöntésük választott bíróságokra bízassék.

Igaz-e a hír, vagy sem: nem kutatom; de ez nem is tartozik a theoretikus fejtegetés körébe. Én csak arra a kérdésre óhajtok válaszolni, hogy az ily mozgalom jogos és célszerű-e?

Egy rövid újságcikk keretében bajos erre a fontos kérdésre kimerítőn válaszolni, főleg azért, mert nem lehet kiszakítani a vele összefüggő problémák láncolatából; ezek száma pedig légió. A kérdéses mozgalomnak szülője az ügyvédség kritikus helyzete.

Baglyokat vinnék Athénbe, ha az ügyvédség bajait mind fel akarnám sorolni. A legutóbbi években alkotott majd minden jogszabály támadás volt az ügyvédi kar egzisztenciája ellen. A numerus clausus sutba dobták és ezzel a tulprodukciónak tág kaput nyitottak. A bíróságok költségmegállapítása sokszor megszegyenítő a karra nézve. Egy terjedelmes, minden irányban kidolgozott periratért néha 5—6 koronát állapítanak meg, holott a beadvány elkészítése az ügyvédnek talán egész napját vette igénybe és kemény próbára tette idegét. A törvényszéki székelyeken levő ügyvédek ingyen-munkája évről-évre nagyobb méreteket ölt. A többi sérelemről köteteket lehetne összeírni. És mindezeket tetézi az ügyfelek egy részének magaviselete, mely pokollá teszi az ügyvéd életét. Kijut neki a zaklatás minden fajtájából. De még hagyján, ha oly dologról van szó, melynek sikere vagy meddőse az ügyvéden mulik; de az ügyfél a bíróság ténykedéséért is a fiskalist teszi felelőssé.

A nálunk uralkodó jogbizonytalanság csak csekély részben írható a bíróságok rovására. A bírák fizetése

éreztek magukat, mint szerelmük legelső idejében! . . .

Nini asszonyosság? . . . Ez így nem hangzott jól a férj füleiben. Ejh, mit, felesége az ő szemeiben mindig csak a szerény Nini marad!

— Te, Nini . . .

— Kérlek, hát már soha sem fogsz engem másként megszólítani? Most, midőn mégis . . . És egyáltalában, miért is nevezzel engem így?

— Magam sem tudom, Nini! . . .

Efelett sohasem gondolkoztam! De szájad, kis pisze orrod, fülecskéid, mind azt sugják nekem, hogy te Nini, Nini, Nini vagy! . . . Hogyan hívjalak másként? . . . Hiszen emlékszel, hogy ismeretségünk első napjaiban mindjárt ezt a nevet találtam ki számodra!

Ezzel magához vonta feleségét és kéz kézben, leültek az erdő szélén. A multról — sok komor és néhány boldog napról — majd a jövőről beszélgettek, mialatt a fák elsárgult lombjai zizegtek és suhogtak fejük felett.

Armand visszagondolt, hogy hol lenne ő ma e jószágos, helyes gondolkozású asszony nélkül? Midőn mindenki nevetett cselekedetén, Nini bizott

benne, — midőn megalázva kellett folytatnia igénytelen életét, s midőn mindezt el kellett magától dobnia, mit eddig megszokott: ez az egyszerű leány vigasztaló angyala és szilárd támasza volt! . . . hogy az esti párok mint burkolták be az erdőt és mezőt, s hogy lassanként besötétedett . . .

Nini álmosan és fáradtan az erős, őszi levegőtől, gyermekként férje karjába kapaszkodott, amint az esti csendben ballagtak hazafelé.

Későn érkeztek otthonukba. Egymáson dobogó szívvvel még sokáig nézték a csillagok millióitól ragyogó ég boltozatát, a lakodalmi virágoktól illatos szobából.

Armand érezte, hogy Nini mint reszket s hogy szive mint dobog. Szeretett volna valami rendkívülit és ragyogót, vagy kedveset mondani, de nem volt képes. Azonban tudta, hogy távol a világ zajától, nyugalmát e négy fal között találta meg!

Némán átölelték egymást. Nini gyengéden megsimította férje homlokát. Körülöttök nincs semmi nesz, csak a távolból hallatszik az éj titokzatos zsongása . . .

minimális; legnagyobb részük önmegtartóztatás, nagy szegénység és idealizmus árán őrzi meg függetlenségét. Emellett munkával a szó szoros értelmében tul vannak terhelve. Eltekintve az ugynevezett tömeges napoktól, melyeken egy-egy bírónak 40—50 ügyet kell tárgyalnia, a hétnek majdnem minden napján végeznek érdemleges tárgyalást. De ha csak tárgyalni kellene? De a bírónak még jegyzőkönyvet is kell írni, ítéleteket szerkeszteni, rengeteg adminisztratív munkát végezni és ami a fő: mindennel sietni, hogy a felügyeleti hatóság a „statisztikával” meg legyen elégedve.

Csoda-e, hogy a bíró ily körülmények között elveszti ruganyosságát; hogy nem szentelhet az egyes ügyeknek oly figyelmet, amint az azok igényelnek? Hogy eltéved a jogszabályok labirintusában?

Apropos jogszabályok. Sehol annyi törvény — és notabene rossz törvény — mint hazánkban. De nem is csoda. Nagy horderejű törvényjavaslatokat, a kellő előkészítés nélkül, néhány perc alatt, minden hozzájárulás nélkül fogad el a törvényhozó testület. Meggyőzően fejtegette egy neves kuriai bíró, mily anomália rejlik abban, hogy oly törvényjavaslatot, melyen hirneves jogászok évtizedeken át dolgoztak, egy hevenyészett módosítási indítvánnyal teljesen megnyomorít az alsóház.

Sok téren pedig még törvény sincsen. A magánjognak ugyszólván egésze, maig sincsen kodifikálva. Az ügyvédi és bírói kar az u. n. „joggyakorlat”-ból meríti tudományát. Hogy ez a joggyakorlat mit jelent, arról csak az tudna regélni, ki két teljesen azonos esetben rövid időközben egymásnak merőben ellentmondó ítéleteket kap.

Hogy mindezeknek remediuma lenne a választott bíróság, ebben kételkedem. Arról nem is szólok, hogy a választott bírósággal az eljárás megrövidítésének célját a legtöbb esetben nem érjük el. A bíróság — ha a felek előzetesen nem állapodtak meg a választott bírák személyében — 15 napi határidőt ad a bírák kijelölésére. A kijelölt bírák felének visszavetésére újabb 15 napi határidőt szabnak. Majd a választott bírákat szőlítják fel nyilatkozattételre, elfogadják-e a tisztiséget. Ha ez is megtörtént, 15 nap alatt az elektusok elnököt választanak és csak ettől számított 15 nap alatt alakul meg a bíróság. Tehát majdnem három hónap telik el, míg tárgyalásra kerül a sor. De ezzel még nem ér véget a kálvária; a kézbesítést, tanúkijelölést, szakértési szemlélet, eskükiételét csak a kir. bíróság útján lehet eszközölni, tehát ott vagyunk, hol a mádi recipiált polgártárs.

És még mindig kérdés, fognak-e a választott bíróság ítéletei általános megnyugvást kelteni. Az esküdtstéknek legalább is annyi az ellensége, mint a hive. A tőzsdebíróság ítélezését szintén nem lehet mérvadóknak tekinteni, mert ott más okok játszanak közre az intézménynek — újabban különben kissé megtépázott — népszerűsítésén.

Az tény, hogy a jogorvoslatok rendszere nálunk a lehető legszerencsétlenebb. Majd mindenütt az értéktartó dönt. Aki 399 koronát akar valakin behajtani, annak ügyét végső fokon a törvényszék bírálja el, akinek meg 400 korona és egy fillérje forog kockán, az már a táblához apellálhat. De ezen meg pláne nem segít a választott bíróság, melynek ítéletei tudvalevőleg inappellabilisek.

De időszerűnek sem tartom a mozgalmat. Most, hogy a reakció és a klerikalizmus még a legfelsőbb bíróságnak tekintélyét is kikezdi, nem szabad tápot adnunk a fekete lovagok mozgalmának.

A magyar ügyvédség idealizmusa közismeretes; bármily kritikus helyzetben megállta helyét, anélkül, hogy reputációja csorbát szenvedett volna. A helytelen ítélkezésnek a korszaka is el fog mulni. De addig is iparkodjanak ügyvédek és bírák vállvetve az igazságszolgáltatást előmozdítani. Az ügyvédség mindenütt, hol a bírakról volt szó, felemelte szavát Themis papjai érdekében. És hogy a bírák — igaz, még mindig ki nem elégitő — fizetésrendezése keresztülvitett, ez nem utolsó sorban az ügyvédi kar és Közlönye harcának az eredménye. Remélhetőleg a bírói corps a maga hatáskörében szintén segítségére lesz a mi karunknak. Viribus unitis minden esetre többet érünk, mint elszigetelt mozgalmakkal.

dr. — g — k.

A községi tanítók kérelme.

Drágasági pótlékot kérnek.

Csaba, dec. 15.

Csaba község tanítói a napokban egy kérvényt adtak be a községi képviselőtestülethez, amelyben drágasági pótlékot kérnek. Kérelmüket azzal indokolják, hogy a községi tisztviselők a drágasági pótlékot, fizetésük 10 százalékát kapták, a községi tanítók azonban ebben a kedvezményben nem részesültek, pedig a mai nehéz anyagi viszonyok között, a megélhetéssel járó küzdelem terheit ők is olyan mértékben érzik, mint a város tisztviselői.

Tudomásunk szerint a tanítók kérvénye is a 17-én tartandó rendkívüli közgyűlésen kerül a képviselőtestület elé és egy kis akadályba is fog ütközni annak keresztülvitele, mert egy előző képviselőtestületi gyűlés kimondotta, hogy drágasági pótlékban ezentul csak a tisztviselőket részesíti, mert ha a község ilyen kedvezményben az összes alkalmazottait részesítené, akkor a drágasági pótlék a tisztviselőknél adott rész kivételével 16000 koronát jóval meghaladná, ami azután a pótdó emelkedését vonná maga után.

Ha a tanítók fizetésük nagyságával megelégedve nincsenek, a község meg felesleges kiadásoktól akarja megkímélni magát, legcélszerűbb volna, ha a község a községi iskolák államosítása érdekében megtenné a kellő lépéseket, mert ez által a községi iskolák fenntartására fordítandó összeg csökkenne és a tanítók helyzete is tetemesen javulna és a fizetésemelés zaklatásaitól a község egyszersmindenkorra megszabadulna.

A községi tanítók államosításával a községi tanítók helyzete annyival is javulna, hogy nem volna előttük az ut elzárva, hogy valaha a városba is bekerülhetnének, mert a városi állami iskolában esetleg megüresedő állásokra a tanyákon levő állami iskolából bekerülhetnének.

De így, mint községi tanítók, örökösön a tanyai életre vannak szorulva, pedig legtöbbje családos

ember, úgy hogy gyermekeik neveltetése érdekében azokon a tanítókon, akiknek sikerülne a tanyai iskolákból, a városba kerülni, felette segítve volna.

Hisszük és tudjuk azt, hogy a község az államosítás elől nem zárkózik el, sőt annak megvalósítására törekszik, azért hát a községi tanítói kar ne essen kétségbe, ha a község képviselőtestülete mostani kérelmüket esetleg nem fogja teljesíteni.

Panaszok a betegsegélyző pénztár ellen.

Téves követelések.

Csaba, dec. 15.

A gyulai betegsegélyző pénztár ellen mindig több és több panasz merül fel. Iparosaink most már nagyobb tömegbe verődve, az ipartestületek útján akarják azt a sok kellemetlenséget végleg megszüntetni, amelylyel a gyulai betegsegélyző pénztár őket rendszerint zaklatni szokta.

Nem akarunk mi itt alap nélküli támadást indítani a betegsegélyző pénztár ellen, mert igazságos ítéletet csak mind a két fél meghallgatása után mondhatunk; mi csupán egy csabai iparosembernek elmondott panaszát adjuk közre, amiből aztán mindenki levonhatja az igazságot és a panaszszal szemben a betegsegélyző pénztár is kifejtetheti igazát és álláspontját.

Ma délelőtt megjelent szerkesztőségünkben Dorn József csabai géplakatos-mester és a következő panaszt mondta el:

— A gyulai betegsegélyző pénztár az iparosokkal szemben nagyon igazságtalan és olyan visszaéléseket követ el, amely bennünket iparosokat érzékenyen megkárosít. Bár én mindent elkövettem, hogy a betegsegélyző pénztárt a velem elkövetett igazságtalanságokról meggyőzzem, minden fáradságom kárba veszett és olyan befizetéseket, amelyekre én kötelezhető nem vagyok, végrehajtás útján hajtották be rajtam.

Műhelyemben ezelőtt 3—4 évvel tanoncnak szerződöttem Rákóczy Ferencet, aki nálam, mert szerződését apja az ipartestület előtt felbontotta, egy napig sem tartózkodott. Ezért a Rákóczi Ferencet a betegsegélyző pénztár a díjakat 3—4 év óta szedi, bár többször felszólaltam ellene. Nagy István szintén 3 év óta nincs nálam, a betegsegélyző pénztár mégis tölem a biztosítási díjakat követeli. Hasonlóképp fizetek Schubert Károly, Filipinyi András, Várszegi Géza segédek után is 3—4 év óta, pedig azok nálam csak 3—4 évvel ezelőtt voltak alkalmazásban. Balázs József inasom márciusban szabadult fel, aki aztán mint segéd tölem eltávozott, de a kerületi pénztár azért a befizetéseket rajtam követeli.

Igy szól Dorn József panaszja. Ha az elmondottak igazak — de nincs okunk a valódiságában kételkedni, akkor a kerületi pénztár a munkaadóktól jogosulatlan befizetéseket kíván és iparosainkat anyagilag súlyosan megkárosítja.

Akkor pedig az egész intézmény nem felel meg annak a szociális feladatnak, amelyért törvényhozásunk

létesítette és szükségessé válik a nem rég meghozott törvény olyan módon való megváltoztatása, hogy a ki- és bejelentések körül felmerült hibákért ne a munkaadó hozzon anyagi áldozatokat, hanem a mulasztást elkövető vonassék szigoruan felelősségre.

Dorn József, békéscsabai géplakatos-mester felhívja ezuton iparostársait, hogy azok, akikkel hasonló sérelem esett meg, nála jelentkezzenek és közösen egy ügyvédet bizva meg, a jogtalan követeléseket a gyulai kerületi betegsegélyzőpénztártól visszaparolhassák.

EGYRŐL-MÁSRÓL.

Boruzsora. — Vasuti árverések. — Az utcák elnevezése. — Házzsdmozás. — A csabai szolgabíróság felirata.

A budapesti lapokban olvashatjuk, hogy a legelőkelőbb vendéglőkben az ideai bor literjét 24 krajcárjával árulják. A mostani olcsó borárhoz képest ez az ár sokkal arányosabb, mint a mi vendéglőseink által szabott ár, ahol 1 liter bort 32—40 krajcárért mérnek. Ami a mostani olcsó borárok mellett valóságos boruzsora. Ugy a fogyasztóközönség, mint mi is ez ellen a tarthatatlan állapot ellen már többször felszólaltunk, azonban a vendéglősök a fülük-bojtját sem mozdították meg a jogos kívánalmakra. Szükségesnek tartjuk itt a pénzügyigazgatóság figyelmét felhívni, hogy abban az esetben, ha az italmérvők az olcsó borárok dacára is, a régi árban maradjon a bort, akkor a vendéglősök és korcsmárosok jövedelmi adóját kell okvetlen sokkal magasabbra emelni. Mert célszerűbb, ha a fogyasztóközönség rovására az állam jövedelmei szaporodnak, nem pedig egyes vendéglősök gazdagodnak meg aránylag rövid idő alatt.

A békéscsabai vasuti állomáson a ki nem váltott és nem kézbesített árukat elég gyakran el szokták árverezni. Ezen árverések idejének a meghirdetése egy-két lapban huzódik csak meg, úgy, hogy a nagyközönség az árverésről ugyszólván tudomást sem szerez. Egy-két ember jelenik meg az árverésen, akik a sokszor, drága és értékes tárgyakat, nevelésesen olcsó áron vásárolják meg. Szükségesnek tartjuk a M. Á. V. igazgatóságát vagy az aradi üzletvezetőséget felhívni, hogy az árveréseket a község háza előtt is rendelje el kipublikáltatni, akkor azok a nevelésesen olcsóbb árverési ajánlatok, okvetlen kedvezőbb emelkedést fognak mutatni és az árverések nem lesznek csak egyes embereknek igen jó jövedelmi forrásai.

Két évvel ezelőtt a községi képviselőtestület határozatilag kimondta, hogy a nevelésesen és tarthatatlan utcaneveteket meg fogja másítani. Az összes zenészerszám, fém, pénz nem és más nevelésesen utcák neveit, a Kutyatenger-utcát, Síp-, Klarinét-, Trombita-utcákat, a Tojás-utcát, Cigánysikátort, meg a jó Isten tudja milyen elnevezésűeket, más nevére fogja keresztelni. A két év előtt hozott határozat végrehajtva még ezideig nem lett és nem került még javaslat egy alkalommal sem az új nevezetű utcákról sem a tanács, sem pedig a

közgyűlés elé, pedig már nyilvános Kabaret-előadások alkalmával is neveltségessé teszik a mi furcsa elnevezésű utcáinkat.

Hasonló hibákat észlelünk a házszámok körül is. A község szélein: a Ruhár-portákon, a gazdasági egyesület volt kertjének helyén levő ház-helyeken egy főszám alatt roppant sok számmal telve épültek a házak, úgy hogy itt valakit, akinek csak a házszámát tudjuk, megtalálni szinte lehetetlen. A község területén az új házszámítás mindinkább szükségessé vált és a községnek ajánljuk, hogy az új házszámítás esetén minden utcában a házakat 1-től felfelé számsítsa és ne úgy, mint most, hogy a község házai 1-től az ezren felül vannak sorrendben számozva. Így az esetleg felmerülő telekfelosztások alkalmával sem fognak olyan horribilis számlalabirintusok támadni, mint a széleken parcellázott portákon.

Ha községünkben valami idegen ember a főszolgabírószágot keresi, annak bárhol megmagyarázzák is a dolgot, soha sem fog mindjárt a szolgabírószágot épületére ráakadni, mert az épületen semmiféle címer vagy felirat nem árulja el, hogy ott hivatalos helyiséget tartja a járási főszolgabírószágot. A felirat szükséges és hisszük, hogy ez a feledékenységből elmaradt szükséglet a közel jövőben pótolva lesz.

Elsült fegyver.

Szerencsétlenül járt orrvadász.

Megölte a golyó.

Csaba, dec. 15.

Özv. Achim Jánosné tanyáján végetes szerencsétlenség történt. Egy 19 éves dohánykertész kezében elsült a fegyver. A golyó az orrán keresztül az agyba furódott, úgy hogy a szerencsétlen ember pár órai kintlódás után meghalt.

A véres esetről tudósításunk a következő:

Kovács József 19 éves dohánykertész már hosszabb idő óta van alkalmazásban özv. Achim Jánosné csabai lakos tanyáján. A fiatal gyerek megtakarított béréből pár hónappal ezelőtt egy 12 milliméteres egycsővű flóbert fegyvert vásárolt és azzal, ha ideje engedte, titokban a tanya környékén vadászgatott.

Vasárnap délután is megtöltötte fegyverét és felhúzott ravasszal súbája alá rejtette és úgy ment szerencsét próbálni.

Jó ideje oda lehetett már, amikor a tanyabeli lakosokat egy lövés és az azt követő rémes ordítás tette figyelmessé. Többen a lélekremegtető hang felé siettek és nemsokára megtalálták a földön fekvő vértócsában a szerencsétlenül járt kertészlegényt.

Kovács József még akkor élt és a körülötte állóknak elmondta, hogy fegyvere véletlenül elsült és a lövedék az orrába hatolt, majd eszméletét vesztve, elterült a sáros szántáson.

A súlyos szerencsétlenségről értesítették a csabai rendőrséget, ahonnan Wallfisch Ferenc községi orvos

kisérletében a rendőrbiztos is kivonult, hogy a sérülés okait és körülményeit kipuhatolja.

Wallfisch Ferenc orvos a löseb által támadt sérüléseket megvizsgálva, megállapította, hogy a sérülés életveszélyes, mert a lövedék az orron keresztül a koponya-falat is érte és esetleg az agyat is megsértette.

Rögtön intézkedtek a súlyosan sérült Kovács Józsefnek a kórházba szállítása felől. Kocsira rakták a szerencsétlen sebesültet és a csabai kórházba szállították, ahol nemsokára meghalt.

A jegyzőkönyvi kihallgatások alkalmával megállapítást nyert az a tény, hogy Kovács József, aki fegyverével többször járt vadászni, a véletlenül elsült fegyver áldozata.

A halálos szerencsétlenséget a szolgabírószágot utján a rendőrség a királyi ügyészségnek jelentette be, ahol Kovács József hullájának a felboncolását valószínűleg el fogják rendelni.

HIREK.

Válasz

a „Békésvármegyé“-nek.

A Békésvármegye mai számában A bizalmatlansági indítványhoz címen megjelent cikk azokat a szomorú és áldatlan állapotokat óhajtja felidézni, amikor a vármegyei lapok egymás álláspontját nem elvi szempontból bírálták, hanem mindenféle személyes rágalmat és piszkolódásokat szórtak egymásra, nem gondolván arra, hogy a sár az azt dobálót is beszenyyezheti.

Mi ezen állapotok felidézését nem óhajtjuk, sőt azok felújítását minden erőnkkel meg fogjuk akadályozni.

Amennyiben a Békésvármegyének a jelenlegi szerkesztője, aki azelőtt úgy a Békésmegyei Közönlönynek, mint a Békésmegyei Függetlenségnek is volt már felelős szerkesztője, — és azóta is mind a két lapnál újból és újból felkínálkozott a szerkesztői állásra — ezen boldogabb korszakában pauszálékban részesült, ezért a szerencsésért neki őszintén gratulálunk, mert mi, sajnos, ilyen szerencsében nem részesülhetünk. Sőt a lap vezetőségének ilyen pauszálékról még a multból kifolyólag sincs tudomása. Szívesen vennénk tehát a Békésvármegye felelős szerkesztőjétől, ha ezen pauszálékra vonatkozó jogainkat igazoló okiratokat felmutatná, mert talán akkor ilyen jogainkat mi is tudnók érvényesíteni.

Eddig azonban nemcsak mi, hanem általában majdnem minden vidéki lap, eltekintve attól, hogy a koalíciós elveket vallja-e a magáénak, avagy sem — minden kedvezményétől megfosztatott. Egyes egyedül a szerkesztőség részére szóló vasuti szabadjegyet élveznek.

Ne irigykedjen tehát mi reánk a „Békésvármegye“ felelős szerkesztője, mert annyi pauszálét ő is élvezhet, mint mi és így ő éppen olyan joggal támadhatja a mostani kormányt, háládatlanság vádjával, ha tényleg az az ő elvi álláspontja, mint amilyen joggal védhetjük mi a kormányt, a megfizetés vádjával, mert ez a mi álláspontunk.

Végül vegye tudomásul a Békésvármegye, hogy lapunk hasábjain személyeskedéssel foglalkozó cikkeket elvi álláspontból nem közlünk, ilyen irányú támadásokkal lapunk hasábjain a jövőben egyáltalán nem foglalkozunk, hanem a szükséghez képest esetrelétre a sajtóbírószágot előtt fogunk orvoslást keresni.

— Szabadlyceumi előadások.

Békésvármegye köznevelődési bizottságának csabai osztálya harmadik előadását a Rudolf-főgimnázium fizikai termében tartotta meg, ahol Groó Vilmos főgimnáziumi tanár „A vízről“ tartott igen érdekes szabadelőadást, amelyet a nagyszámu közönség — egy része ki is szorult a teremből — eleitől végig a legnagyobb figyelemmel hallgatott végig. Groó Vilmos előadását számos kísérlettel élénkítette, amely az amugy is érdekes előadást még jobban megvilágosította. Groó Vilmos „A vízről“ tartott előadását jövő vasárnap folytatni fogja, amely alkalommal a víz fizikai tulajdonságairól fog előadást tartani. — Orosházán december 20-án Rencsisovszky Ferenc, a „Békésmegyei Ellenzék“ szerkesztője, az orosházi szabadlyceum titkára „A könyvről“ fog előadást tartani, nem száraz tudományos modorban, nem a betű faló ridegségével, de az élesen látó kultúr-ember ötletszerűségével mondja el érdekes tárgyáról éppen azokat a vonatkozásokat, amelyek bevilágítanak a kulturhistória sokak előtt ismeretlen rejtekeibe. — Ujkigyóson vasárnap délután fél 4 órakor dr. Rell Lajos csabai főgimnáziumi tanár tart népszerű előadást „A legfontosabb táplálószer“ címen. Itt jegyezzük meg, hogy a köznevelődési bizottság előadásai iránt, amelyeket a vármegye összes községeiben megtartanak, az érdeklődés mindinkább fokozódik és a hallgatók száma folyton emelkedik.

— A békési református papválasztás. A békési református papválasztás már előre nagy hullámokat ver fel. Sok a jelölt, de sok a párt is. Így alig hihető, hogy valaki elnyerje az abszolút többséget az első szavazás alkalmával, amely december hó 27-én lesz. A hódmezővásárhelyi traktus a pályázó tizennyolc lelkész valamennyijét jelölte. Legnagyobb pártja van eddig Baji József gyulavári, Nyárády László somlyóujlaki, Papp Lajos szentesi és Tóth Sándor dévaványai lelkészeknek.

— Szociálista kongresszus. Az újjászervező szociáldemokrata párt december 26-án és 27-én Füzesgyarmaton országos kongresszust tart, melyen a párt ügyeinek tárgyalásán kívül, állást fog foglalni a plurális választójoggal szemben.

— Karácsonyi szünet. A sarvasi és csabai gimnáziumokban a karácsonyi szünet december hó 23-án kezdődik és január 3-ig tart.

— Fegyelmi választmányi ülés. Békésvármegye fegyelmi választmánya ülést tartott, amelyen Hajas József dr. szentandrásai jegyző fegyelmi ügye került tárgyalásra és amelyen a bizottság megerősítette az alispán ítéletét, aki dr. Hajas Józsefet 50 korona pénzbírságra ítélte.

— Népgyűlések. A mult vasárnap megyénkben három helyen tartottak népgyűlést: Gyulán, Orosházán és Dobocon. A gyulai népgyűlésen körülbelül 1000-en vettek részt és a pluralitás ellen demonstráltak. A gyűlést Névény Albert elnök nyitotta meg. Alkalmi szónoklatot tartott K. Schriffert József, Nagy György és dr. Simonka György gyulai ügyvéd. A gyűlés nyolc pontból álló határozati javaslatot hozott, amelyet K. Schriffert József gyulai képviselő fog a Ház elé terjeszteni. — Az orosházi népgyűlést Bikádi Antal orosházi ügyvéd hívta össze, azonban nem volt olyan élénk, mint a gyulai. A népgyűlést Bikádi Antal nyitotta meg, majd beszéltek Farkasházi Zsigmond képviselő és Mónus István, a szociáldemokrata párt küldötte. A népgyűlés határozatilag tiltakozott a pluralitás ellen. — A dobozi népgyűlés már sokkal csendesebben folyt le. Achim L. András és Horváth Gusztáv hosszabb beszédben az annexió és a pluralitás ellen tiltakozott. A gyűlésen 3—400-an vettek részt.

— Eljegyzések. Stark Gusztáv békési kereskedő két szép leányának volt vasárnap az eljegyzése. Cornél leányát dr. Fischer Samu jánoshalmi ügyvéd, Bözsike leányát pedig Rosenbaum József adai állatorvos jegyezte el.

Rusz Károly, a csabai Löwy Albert fakereskedő-cég könyvvezetője eljegyezte Schwartz Ilonkát Enyingről.

Papp Ernő sarvasi gyógyszerértulajdonos eljegyezte Sarvason, özv. Halmai Ödöné született Constantinovits Szidikét.

Meitner Sándor sarvasi lakos eljegyezte Grün Hermina urhölgyet Nyitra-Radnán.

— Az orosházi kártya-affér. Hetek óta huzódott a bíróság előtt az a kártya-ügy, amelyről ma már az egész megye beszél. Mint említettük, Szokolay Béla rágalmozás és becsületsértés címén vádat emelt Leszich Kálmán ellen, míg Leszich az első tárgyalás végén viszonyvádat jelentett be. Az orosházi járásbírószágot szombat délelőttre tüzte ki a második tárgyalást. Szokolayt dr. Kertész aradi, Leszichet dr. Schiff orosházi ügyvéd képviselte. E tárgyalás alkalmával Leszich bizonyítékok híján a viszonyvádat visszavonta, az ellene emelt panasz azonban fennmaradván, a járásbírószágot Leszich Kálmánt becsületsértésben vétkesnek mondta ki, és az enyhítő körülmények figyelembevételével 50 korona pénzbírság és 90 korona perköltség megfizetésére ítélte. Ez ítélet ellen Leszich Kálmán fellebbezést jelentett be.

— Új virilisták. Békésvármegye bírálo választmánya mai ülésén tárgyalta azokat a fellebbezéseket, amelyeket a legtöbb adófizetők névsorának az összeállítására ellen megtették. A beérkezett 5 fellebbezés fellebbezését, mert az adófizetéseket okmányokkal

igazolták, a bíráló választmány elfogadta és a virilisták közé a következő 5 tag lett felvéve: Weisz Éliás csabai, Komár György, Kiss Mihály, Jamrik Máttyás és Lustyik András szarvasi lakosok. Így a 213 tagból álló virilista névjegyzék 5 utolsó tagja helyett a fent nevezettek kerültek be.

— **A gyulai helyi érdekű vasút.** A kereskedelmi minisztériumban december hó 2-án tartott ankéten, a melyen Ambrus Sándor alispán is részt vett, elhatározta a kormány, hogy a gyulai helyi érdekű vasutat átveszi. Az átvételről szóló jegyzőkönyvet tegnap megszüvegezték. A MÁV. üzletvezetősége részéről ennél az aktusnál részt vettek: *Setler* főfelügyelő, üzletvezetőhelyettes, *Bajza, Nogel, Sally, Rév* és *Farkas* felügyelő, *Adler, Rutkai* és *Polgár* főmérnökök, *Hitzing* mérnök és dr. *Valkányi* tükör, Gyula város részéről pedig dr. *Lovich* Ödön polgármester, dr. *Sztojanovits* Emil ügyvéd, a gróf *Almássy-uradalom* képviselőjében pedig *Ondrus* Cyrill főintéző.

— **Esküvő.** Ifj. *Szlovák* Mihály szarvasi községi írnok e hó 19-én vezeti oltárhoz *Sárkány* Annuskát, *Sárkány* Mihály földbirtokos leányát.

— **Izgalmas disznótör.** Nagy késelés esett meg csütörtökön este az orosházi tanyák között. Öv. *Kunos* Sándoré tanyája közelében disznótört tartottak. A háziasszony *András* és *Mihály* nevű fiaival kívül *Görbics* István és *Sándor* vasuti munkások is ott voltak vendégségben. Valamin összekülönböztek és a két *Görbics* a vendégjogot felrugta, a két *Kunos* alaposan összeszurkálta, úgy, hogy ha idejében orvosi segínyt nem kapnak, beadják a kulcsot. Dr. *Steiner* Zsigmond és dr. *Hazai* Samu köztették és varták be a sebeket. Különösen *Kunos* Mihály sérülése súlyos és vagy két hónapba kerül, míg talpra állhat, ha ugyan valami közbe nem jön. A *Görbics*ek a csendőrség kezében vannak.

— **A mi megyénk és városunk a tüdőbetegekért.** Társadalmunkban mind nagyobb visszhangot kelt lapunknak az a fölhívása, hogy a szezon során a segénysorsú tüdőbetegek embermentő alapjára koncertet rendeznek. Ebben az is segítségre jön, hogy a *József Kir. Herceg Szanatórium* Egyesület az operaház egyik jeles művésznőjét kérte föl közreműködésére. A rendezőbizottság legközelebb alakul meg. Alig van pártolást érdemlőbb, szebb cél, mint azokért a halál jegyeseiért fáradozni, a kiket visszaadhatunk az életnek, családjuknak s hogy a helyi, szintén támogatást igénylő szép célok ne álljanak az emberbaráti törekvés útjába, örömminkre volt megírni, hogy a megtartandó estély jövedelméből egy helyi illetőségű beteget fognak fölvenni a *József Szanatóriumba*. Merjük hinni, hogy szavunknak visszhangja lesz s a nemeslelkűek a szép törekvést nem altatják el, hanem diadalra segítik.

— **Uj lap.** Békésen, *Békési Ujság* címen egy, hetenként egyszer megjelenő társadalmi, közgazdasági és szépirodalmi heti lap indul meg. A lap minden vasárnap fog megjelenni. Felelős szerkesztője lesz: *Sélley* Péter, segédszerkesztő *P. Farkas* Gyula. Főmunkatársak: *Favágó* és *Aprító*.

— **A bíró fia.** *Domokos* László békési törvénybíró hasonnevű fia: ifj. *Domokos* László sok bottást követett el ez életben. *Balogh* Ferenc békési lakos kárára egy oldal szalonnát lopított el, majd nagynénje ládájának a fiókját törte fel és ellopott belőle 1200 koronát. A fiatal legény ezután megszökött hazulról és jó ideig ismeretlen helyen tartózkodott, úgy, hogy a csendőrség nem tudott ráakadni. Mult szombaton azonban Békésen a csendőrök felismerték, letartóztatták és a gyulai ügyészséghez kísérték.

— **Házassági szédelő.** *Kardos* Jánosnak nevezi magát egy állítólag Orosházán született fiatal legény, akinek az a különös passziója van, hogy minden szemrevaló leánynak vagy asszonynak házasságot ígér. De mire az anyakönyvvezető elé kellene menni, akkorra a legénynek is, meg egy néhány ingóságának is lába kél. Legutóbb Szentetornyan csapott be egy hajadont és onnan odébb állott. Most nyomozza a rendőrség.

— **Öngyilkos anyakönyvvezető.** Mezőberényben *Megele* Géza anyakönyvvezető egy régi katonai fegyverrel vasárnap reggel 8—9 óra tájban öngyilkosságot követett el. A golyó a fejébe fúródott és agyvelejét széttroncsolta. *Megele* Géza a legutolsó pillanatig pontosan teljesítette kötelességét, csak szombaton este lett buskomor és beteges. Az életunt anyakönyvvezető temetése ma délután volt élénk részvét mellett.

— **A gyulai szervezett munkások mulatsága.** A gyulai szervezett ipari munkások karácsony másodnapján az általános munkásképző egyesület könyvtára javára a *Göndöcskerti pavillon* nagytermében zártkörű táncmulatságot rendeznek.

— **Felolvasás.** A csabai női kereskedelmi tanfolyam felügyelő bizottsága vasárnap délután 5 órakor a község háza tanácstermében felolvasást rendez, amely alkalommal *A magyar nemzeti kereskedelem jelen és multja* címen *Kéri* József fog felolvasást tartani. Utána egy kereskedelmi tárgyú vig szavaltat és egy zenés énekszám fogja a hallgatóságot mulatni. Beléptidij személyenként 50 fillér. A jegyek előre válthatók *Tevan* Adolf és a *Corvina* papirkereskedésében.

— **A sorozási határnapok.** A hetedik hadtest parancsnoksága értesítette Békésvármegyei törvényhatóságát, hogy a jövő évi sorozásokat a következő napokra tűzte ki:

Gyulán: március hó 18., 19. és 20-ára.
Orosházán: Március 31., április 1., 2., 3., 5. és 6-ára.
Csabán: Április 26., 27., 28., 29. és 30-ára.
Szarvason: Április 13., 14., 15. és 16-ára.
Gyomán: Április 17. és 19-ére.
Békésen: Április 21., 22., 23. és 24-ére.

A *szeghalmi* járásban a sorozás határnapja iránt még nem intézkedett a hadtestparancsnokság.

— **A szegedi szintársulat Gyulán.** Özevgy *Makó* Lajosné, a szegedi színház bérlő-igazgatója kérte a

szegedi szintársulat-egyesületet, hogy a gyulai színházat a társulat részére a jövő év május 1-től szeptember hó 20-ig terjedő időben ott egy, esetleg két részletben 45—60 előadást tarthasson. A választmány egyhangulag elfogadta öv. *Makó* Lajosné ajánlatát. Így Gyulán a jövő nyár folyamán nem a nagyváradi, hanem a szegedi szintársulat fog játszani.

— **Szélművészi könyvgyűjtő.** Megirtuk, hogy Orosházán, bizonyos *Kovács* János nevű ember kegyes adományokat gyűjtött református polgártársainknál a Kálvin-szoborra, s e közben a jószívvel melléadott kalauztól szimpliciter megugrott. Személyleírása alapján azonban sikerült ráakadni. Az egyik csendőrségi járőr, valahol a pusztaföldvári tanyák közt fogta el. Természetesen azonnal a rendőrségre került. Mikor vallatásra fogták, leghatározottabban kikelt a vád ellen, hogy ő szoborra gyűjtött volna, erre, — ugymond — nincs megbízatása, hanem ő utazója a *Róna* és *Tsa* könyvkiadó cégnek s az annak kiadásában megjelent református és evangélikus énekeskönyvre gyűjt előfizetőket. S azok a pénzek mind erre szóló előlegek. Az előállítás alkalmával azonban már *Vig* Aladárnak mondta magát, de a kellő igazolás még mindig hiányzott, sőt hiányzik még most is, mert a cég egyáltalán nem nyilatkozott. A várakozás alatt kint, hogy nemcsak Orosházán, de más községekben képviselte ilyenformán *Róna* és *Tsa*. S a ki először respektálandó önértéssel azt kérte, hogy még a rendőrségi zárkába se tegyék, ma a járásbírósa börtönében ül s várja személyazonosságának megállapítását. A rendőrségnek erős a gyanuja, hogy az elfogott azonos azzal a *Kovács* János raffinált szélművéssel, kit a győri rendőrkapitányság éppen több rendbeli csalásért most körözte.

— **Helyreigazítás.** Lapunk mult számában egy csabai emberről és egy ügyvédéről egy apró történetet irtunk. *Koritar* János csabai 1294 ház szám alatti lakos annak kijelentésére kér fel bennünket, hogy ez a történet nem vele történt, amit mi örömmel megleszünk azért, mert történetünk hőse *Erzsébeth* helyen lakik.

— **Párbeszéd.** A.: Köszönöm a gyönyörűen sikerült fényképekért.

B.: Azokért, melyeket tegnap küldtem neked?

A.: Igen, köszönöm. Nagyon kedves meglepetést okozott a képed, mely gyönyörűen sikerült, páratlan tiszta kidolgozása s a hasonlatosság csodálatosan tökéletes rajta; különben az egész kép a fényképész fejlett izlését dicséri. Mondd, ugyan hol készítetted e remek dolgót?

B.: Oh te tapasztalatlan; hát ki másnál, mint *Horváth* Vasut-utcai fényképésznél. Nála bárki lelkiismeretesen, szolidan lesz kiszolgálva és mindenki meglegedve távozik műterméből.

A.: Ugy? Akkor én is nála készíttettem fényképeket, melyek a legkedvesebb karácsonyi ajándékok középezik.

B.: Siess bizalommal hozzá, mert kifogástalan képek csak nála készülnek és elismert tény, hogy *Horváth* Viktor műterme legelsőrangú s a legszebb és legtartósabb fényes és matt képeket szállítja.

Budapesti gabonatözsde.

Készáru üzlet.

A mai tőzsdén az árak a búzánál 10 fillérrel olcsóbbak.

Déli zárlatkor:

Uj buza	23-16
Áprilisi buza	22-06
Rozs	20-74
Áprilisi zab	14-78
Tengeri (ó)	17-32

Nyilttér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Nyilatkozat.

A „Békésvármegye” mai számában „Amikor az írnök ur mulat” címen rólam egy valótlán cikk jelent meg, amiért a lap ellen a sajtóper megindítása iránt a szükséges lépéseket megtettem.

Albrechtovich Gusztáv.

Serdülő leányok és fiúk

erősekké és vidorakká fejlődnek, elvesztik lehangoltságukat, hogyha a szükséges táplálékot

Scott-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

alakjában élvezik, amely az összes erősítő szerek között a legkiválóbb.

Orvosok és bábák a SCOTT-féle Emulsiót a legmelegebben ajánlják az utóbbi 32 év óta. Édes mint a tejszín.

Rönyebben emészthető, mint a tej.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban

Rossuth Ferencz levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógyszerész urnak Sepsiszentgyörgy.

„Csuzos bántalmaknál az „INDASZESZ” bedörzsölése jó hatásának mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni.

KOSSUTH FERENCZ.”

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavasi

INDASZESZ

gyógyfű sósorszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdit és frissít. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyuró kenő-kura) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma, fejfájás, influenza, nátha, tagszagatás és mindennemű meghülésből eredő bajok ellen. A székelyhavasi „INDASZESZ” össze nem téveszthető más sósorszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszkeverékek, holott az „INDASZESZ” székelyhavasi gyógyfüvekből előállított és hatásában felülmulhatatlan gyógyszerkülönlegesség.

Készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett „INDASZESZ” kapható 2 és 1 koronás üvegekben az országban mindenütt. Főlerakat Békéscsabán Radó Miklós gyógyszerészertárban.

Irodalom.

— „A Háziorvos” című népszerű egészségügyi folyóirat most megjelent, 36 oldalra terjedő karácsonyi száma egész sorozatát hozza az általános higiénia körébe vágó közérdekű és tanulságos cikkeknek. Így dr. Perisich Kornél egyetemi tanár kórházi főorvosnak „A vörhenyjárványról”, Dr. Schwarcz Gusztávnak „A postai alkalmazottak egészségügyi viszonyairól”, Dr. Reményi Ignác törzsvorosnak „A gyermekek nemi felvilágosításáról”, stb. stb. irt nagyérdekű értekezései, nemkülönben Abádi Imre tárcája „Emberek közt”, Gyulai György Károly tanár, közegészségügyi író tanulságos cikkei, Dr. Luigi Barzetti olaszországi orvosnak „A felesleges vakbél” címen irt pompás karcolata, továbbá a nagyszámú különösen tanulságos „Apróságok” igazán érdekessé teszik a mindjobban-jobban terjedő lapot, melyet mi is melegen ajánlunk olvasóink b. figyelmébe annál is inkább, mivel a lap előfizetési ára egy évre 2 korona 40 fillér, tehát olyan csekély összeg, melyet a szerényebb vagyoni viszonyok között élő ember is könnyen nélkülözhet és amely sehogysem áll arányban a lap gazdag szellemi tartalmával. „A háziorvos” szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrassy-ut 27. sz. alatt van, ahova az előfizetések beküldendők.

— A „Nyugat”-nak, Ignotus, Fenyő Miksa és Osvát Ernő kitűnő folyóiratának most jelent meg a 23-ik száma. A szám rendkívül gazdag tartalma épp olyan előkelő nivójú, mint az előző számoké. Másodszor szerepel a „Nyugat” hasábjain Babits Mihály, az ifjabb poéta generációnak az az igen erős tagja, akinek gyönyörű versei a lap élén találtak helyet. Költeményeket irtak még Fröhlichné-Kaffka Margit, Ady Endre, Reményi Simon és Laczkó Géza, Ady Endré-től egy bravurosan megírt kis novellát is hoz ez a szám. Fenyő Miksa Jób Dániel könyvéről irt finom recenziót. Móróc Zsigmond, Szász Zoltán, Baumgarten Ferenc és Füst Milán irtak még prózát. Telekes Béla Mizantrop fordítása ebben a számban fejeződik be. A Figyelő-ben Hegedűs Gyula, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső és Csáth Géza dolgait olvassuk. A „Nyugat” előfizetési ára egy évre 20 K., félévre 10 K., egyes szám ára 1 K. A kiadóhivatal VII. Ákácfa utca 5. sz. alatt van.

Segédszerkesztő: Laptulajdonos:
Németh István Dr. Ursziny János

Nyomatott a „Békésmegyei Függetlenség”
könyvnyomdájában, Békéscsabán.

Cosmetikai különlegességek!

LIKÖR ÉS RUM

esszenciáimmal a legkelle-
mesebb italok készíthetők
házilag. Kaphatók az összes
fajokban. Egy üveg ára 1 liter
finom likör készítésére, hasz-
nálati utasítással, 50 fillér.
Kitűnő Jamaikai rum és tea.
Háztartási rum félliter 1 kor.
20 fill. Literje 2 kor. 40 fill.

Dobay Kálmán
drogériája Békéscsabán.

Gyógyárúk! Kötszerek!

REJTÉLYES TITOK

volt eddig, hogy mi a leg-
kedvesebb és legcélszerűbb

karácsonyi ajándék!

De mióta

Horváth Viktor

FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERME

BÉKÉSCSABÁN A VASUT-UTCÁBAN van:
mindenki tudja, hogy a legszebb, legjobb és
legizlésebb FÉNYKÉPEKET minden nagyság-
ban és kivitelben csak nála lehet készíttetni.

**Akar Ön szeretteinek cél-
szerű ünnepi ajándékot adni?**

Ugy vegyen, vagy rendeljen a
**Békéscsabai
Czipész-Szövetkezet-
nél egy elegáns**

CIPŐT

vagy más e szakba vágó cikket.

MESESZÉP

karácsonyfa-diszek:

színes golyók, csillogó lánc-
füzerek, színezett madarak, an-
gyalkák, csillagok, nagy válasz-
tékban kaphatók

Fischer Samu
fűszerkereskedésében Békéscsabán.

140 darab krajcáros
cukorka 80 krajcár.

Négy dobozos postacsomagot bérmentve
küldök.

Szőlő-oltvány

és vesszőről nagy képes árjegyzé-
kemet ingyen és bérmentve kül-
döm meg, aki címét tudatja. Ezen
könyvet még az is kérje, aki rendelni
nem akar, mert sok hasznos tudni-
valót tartalmaz.

Gyökeres oltványokból, amerikai
és európai sima és gyökeres vesz-
zőkből, a világhírű

Delawareből 1 1/2 millió készlet

Olcsó ár és pontos kiszolgálás.

Cim:

SZÜCS SÁNDOR FIA
szőlőtelepe, Bihardíószeg.

Reöck Iván és társai
tulajdonát képező, közvetlenül
Békéscsaba nagyközség alatt levő

**332 kis holdat
kitevő ingatlan**

egészben, vagy ap-
róbb parcellákban eladó

előnyös fizetési feltételek
mellett. — Értekezhetni lehet
dr. Ursziny János ügyvédi
irodájában Békéscsabán.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsénk a tisztelt közönséggel tu-
datni, hogy egy nagy alkalmi vétel folytán
téli alsó ruhák, harisnyák, cipők,
esőernyők, téli kalapok és sapkák,
nyakkendő és fehérnemű cikkek,
legújabb divatúak, meglepő olcsó
árban csak nálunk kaphatók.

Egy próbavásárlás által bárki meggyőződést szerezhet

Szives pártfogást kér

Friedmann és Társa Békéscsaba
Vasut-utca.

Rézi munkához való disz-rojtok és bojtok

Kertész Vilmos műkárpitós
és diszítő
BÉKÉSCSABA, a városházával szemben.

Állandóan nagy raktárt
tart művészi kivitelű

**kész kárpitozott butorokból,
bel- és külföldi szövetekből.**

Elvállalja minden régi
butornak a legújabb stíl
szerint való átalakítását

a legjutányosabb áron.

Vidéki munka gyors elintézést nyer

Van szerencsénk tisztelettel a nagyérdemű közön-
ség szives tudomására hozni, hogy **Békéscsabán**,
a volt Magyar Mübutorgyár Részvénytársaság telepén

Rabatin Testvérek cég alatt
a modern igényeknek megfelelő

motor és gépgyár, vas- és fémöntődét

rendeztünk be, hol minden e szakmába vágó munkákat,
nevezetesen: **benzin és nyersolajmotorokat** minden
nagyságban, ipari és mezőgazdasági célokra, **teljes
malomberendezéseket motorüzemre**, mindennemű
gépjavításokat, gőzhengerfurásokat, — helyszínen
is — **kopott hengerek újra vágását** rövid időn
belül — határidőre is — végezzük. Teljes **vízvezeték-
berendezéseket**, kastélyok és uradalmak részére,
motorüzemre is.

Mindennemű **vas- és fémöntvények** beküldött
minta vagy rajz után, továbbá minden e szakba vágó
munkák a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, **gyor-
san és pontosan, jutányos árak mellett** készülnek.

Szives pártfogást kérve, vagyunk teljes tisztelettel

Rabatin Testvérek
motor- és gépgyár, vasöntöde.

Géplakatos, kovács, vas-
esztergályos, öntő- és minta-
asztalos tanoncok felvételnek.

Telefonszám: 50.

Karácsonyi és ujévi ajándékot

beszerezhet jól és olcsón, pontos, gyors,
szolid kiszolgálás és mérsékelt árak mellett

KRCSMÁRIK E. KOMÁROMY BÉLA
UTÓDÁNÁL

Békéscsabán, Főtér, a Vidovszky-féle házban.

Ajánlja ez alkalommal dúsan felszerelt raktárát, ugymint:

Étkező készletekben 10 koroná-
tól feljebb.

Theás készletekben 7 koroná-
tól feljebb.

Kávés készletekben 6 koroná-
tól feljebb.

Mocca készletekben 7 koroná-
tól feljebb.

Mosdó készletekben 6 koroná-
tól feljebb.

Boros készletekben 6 koroná-
tól feljebb.

Vizes készletekben 7 koronától
feljebb.

Sörös készletekben 6 koroná-
tól feljebb.

Liquer készletekben 2 koroná-
tól feljebb.

Compot készletekben 4 koro-
nától feljebb.

Továbbá valódi angol készletek, majolika, teracotta,
fayence diszárúk, virágtartók, fali tálak, pálmartatók,
s asztalkák, függő, asztali lámpák, nagy választékban

NIPPER.

A legcélszerűbb ajándékok
≡ minden alkalomra ≡

GÄRTNER E.

első magyar és külföldi varrógép
nagy raktára és javító műhelyében
≡ szerezhetők be ≡

Alapítva
1868-ban.

Békéscsabán, Vasut-utca.

Alapítva
1868-ban.

Reisz Miksa bútor- gyára

Békéscsabán, Vasut-utca 1155. és 1156. szám.

Műasztalos, kárpitos és diszítő-műhelyek.

Az áruraktár tulhalmozottsága miatt
szolid, saját készítményű butorok

minden versenyt kizáró olcsó árban
jótállás mellett árusítatnak el.

Szakszerű kezelés.
Pontos kiszolgálás.

Telefon: Békéscsaba 20.

Kivánatra rajzok
és költségvetések.

Első békéscsabai növendék-hússzék!!

Tisztelettel értesitem a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy üzletemet f. évi december 1-től a Vidovszky-féle házba (Csirkepiac, a Munkás-Otthonnal szembe)

helyeztem át.

Húsarak:

1 kg. hátulja .. 44 krajcár.

1 kg. eleje .. 36 ..

Szives pártfogást kér

KOHN LAJOS

Békéscsabán a Buzapiacon
egy 3 szobás

lakás

és egy üzlethelyiség
haszonbérbe adatik.

Bővebbet Szegfű R. Istvánnál.

Rendkívül kedvező alkalom a butorvásárló közönségnek!

BUTORELADÁS.

A volt Magyar Műbutorgyár

■ helyiségeiben még raktáron levő ■

teljes lakberendezések

mig a készlet tart, mélyen le-
szállított árban kaphatók:

6 teljes hálószoba berendezés 130 forinttól 250 forintig.

8 teljes ebédlő berendezés 150 forinttól 300 forintig.

5 egyes ebédlő kredenc 50 forinttól 100 forintig.

60 db barna és világos Thonet-szék 2 frt 50 kr.

Ezenkívül egyes darabok, hasznos ka-
rácsonyi és ujévi ajándékok, ugymint:

ebédlődivánok, hencserek, átvétők, álló és fali
tükrök, képek, asztalkák, ebédlőasztalok,
szalngarnitúrák, bőrszékek és fauteullek
minden elfogadható áron eladatnak.

Ugyanott az összes famegmunkáló gépek, asztalos és
lakatos szerszámok eladatnak és bármikor megtekinthetők.

Ugyanott butorüzetnek kiválóan alkalmas
helyiségek 1909. évi március hó 1-étől ked-
vező feltételek mellett **KIADÓK.**

Saját termésű kellemes,
kristálytisztá **idei**

BOROMAT

ajánlom literes zárt üvegekben

60 fillérért.

Szépen eltartott kitünő

CSEMEGE-SZÖLLŐ

bármily mennyiségben
különként 1 kor.-ért kapható.

Ugyancsak nagyobb mennyiségű

HERESZÉNA

is kapható

Lőrinczy László

gyógyszerésznél

Békéscsabán, Szarvasi-ut.

A fent hirdetett borból lerakat van
Engel Miksáné és Társa fűszer-
és csemegekereskedésében (Nádorral
szemben) literes zárt üvegekben 60
fillérért.

Mielőtt
személy-, jel-
zálog- vagy építési
KÖLCSÖN
iránt intézkednék
kérem díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX., Lóayal-szeka 7.
Telefon-Interurbán
46-31.

Csabai Gőztéglagyár Társaság

Suk, Wagner és Társai Békéscsabán.

Francia „HORNYOLTCSERÉP” kettős horonnyal

a mai kor legjobb és legolcsóbb
fedőanyaga. Kiváló jó minőség-
ben és jutányos áron kapható

természetes szép vörös színben és kátrányozott állapotban a

Csabai Gőztéglagyár Társaság

Suk, Wagner és Társainál Békéscsabán.